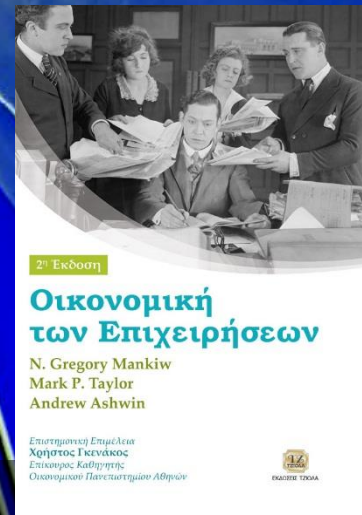

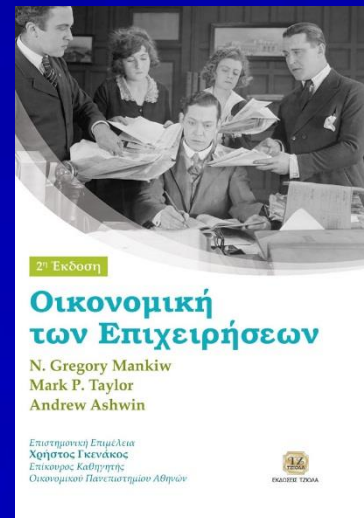
Μέρος 3^ο

Μικροοικονομική – Οι περιορισμοί των αγορών

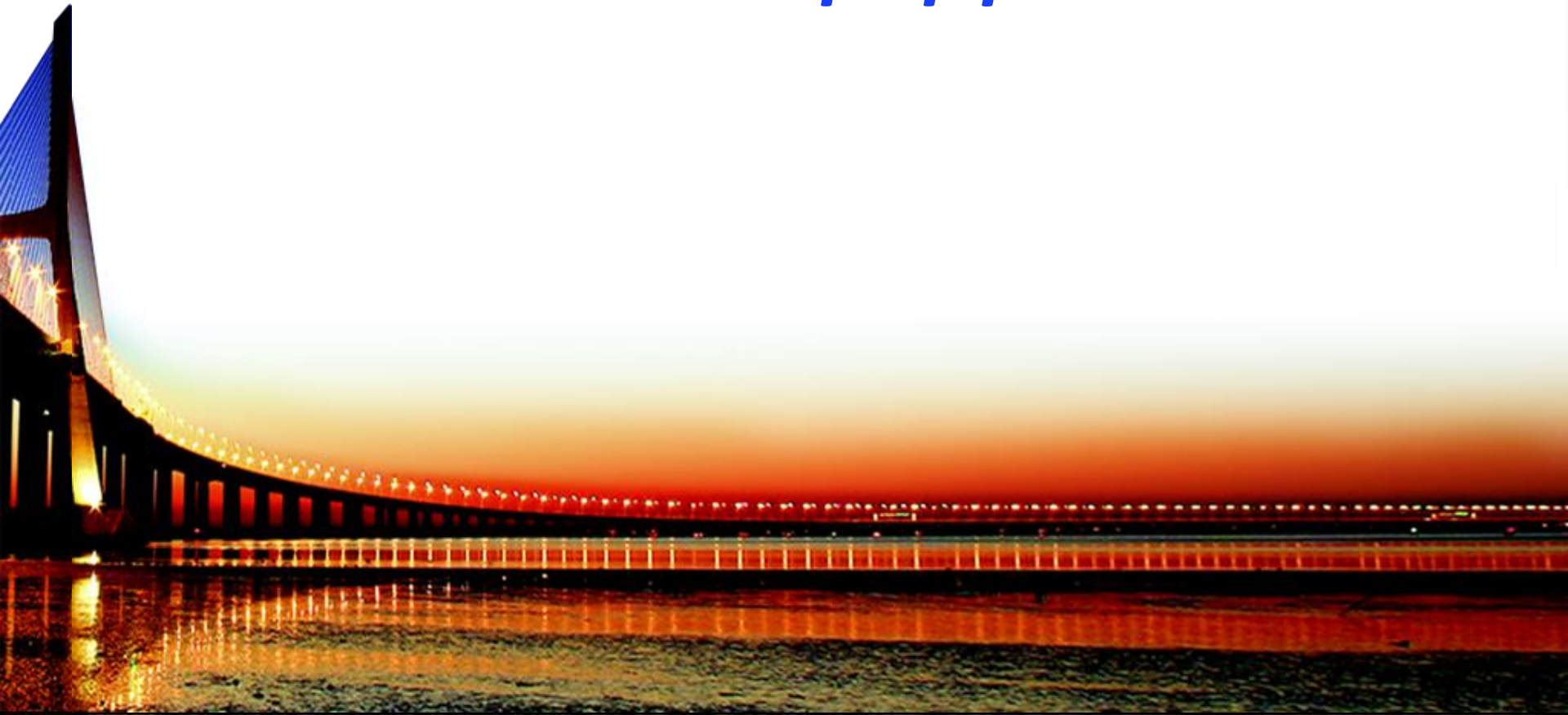
Οικονομική των Επιχειρήσεων, 2^η Έκδοση
N. Gregory Mankiw, Mark P. Taylor, and Andrew Ashwin

6 Αποτυχία της αγοράς

1. Εισαγωγή

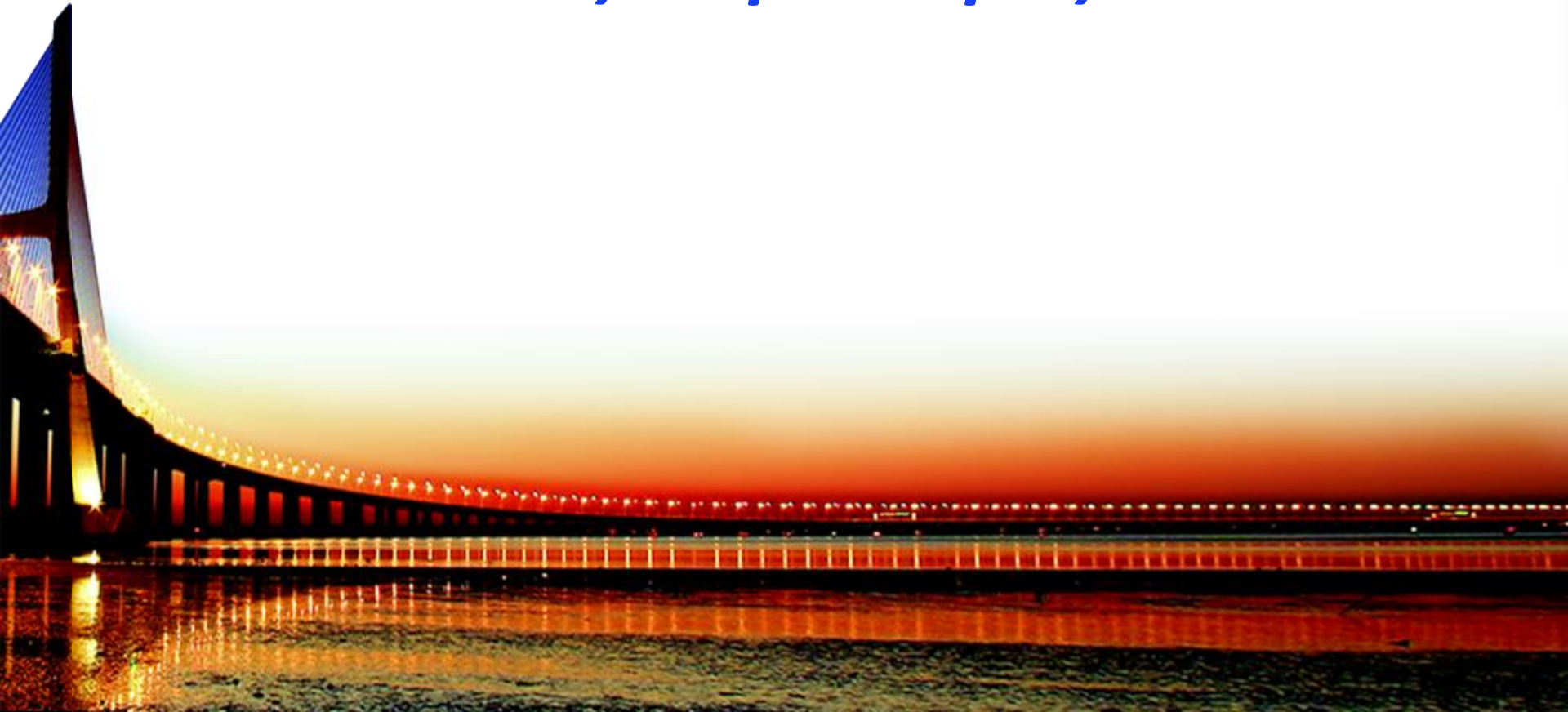
Αιτίες της αποτυχίας της αγοράς

- Ατελής πληροφόρηση μεταξύ αγοραστών και πωλητών
 - Μπορεί να στρεβλωθεί από τη διαφήμιση και από τις μη επαρκείς τεχνικές γνώσεις
- Τα αγαθά δεν είναι ομοιογενή
 - π.χ. Εμπορικά σήματα, ετικέτες
- Ακινήσια των πόρων
- Ισχύς στην αγορά
 - Μονοπώλειο ή συμπαιγνίες
- Προϊόντα που δε προσφέρονται σε ικανοποιητική ποσότητα
 - Κοινωνικά και δημόσια αγαθά
- Ανισότητες σε:
 - Τοποθεσία των πόρων
 - Άνιση κατανομή πλούτου
 - Φτώχεια
 - Διακρίσεις
- Εξωτερικά κόστη και οφέλη

Ιδιωτικά και κοινωνικά κόστη

- Τα ιδιωτικά έξοδα καταβάλλονται από τις επιχειρήσεις
- Η ιδιωτική δράση μπορεί να επηρεάσει την ευημερία τρίτων και αποτελούν τις εξωτερικότητες
 - Θετικές εξωτερικότητες
 - Αρνητικές εξωτερικότητες
- Ιδιωτικά, κοινωνικά και εξωτερικά κόστη προσμετρούνται μαζί
- Οι επιχειρήσεις και οι άνθρωποι επιθυμούν όσο το δυνατόν χαμηλότερο κόστος. Δεν διατίθενται να πληρώσουν αρνητικές εξωτερικότητες όπως:
 - Ατμοσφαιρική και ηχητική ρύπανση από εργοστάσια και εξατμίσεις αυτοκινήτων
 - Μόλυνση του νερού
 - Επιπτώσεις στη δημόσια υγεία
 - Οπτική ρύπανση
- Παραδείγματα θετικών εξωτερικοτήτων είναι η έρευνα και οι εμβολιασμοί

2. Εξωτερικότητες

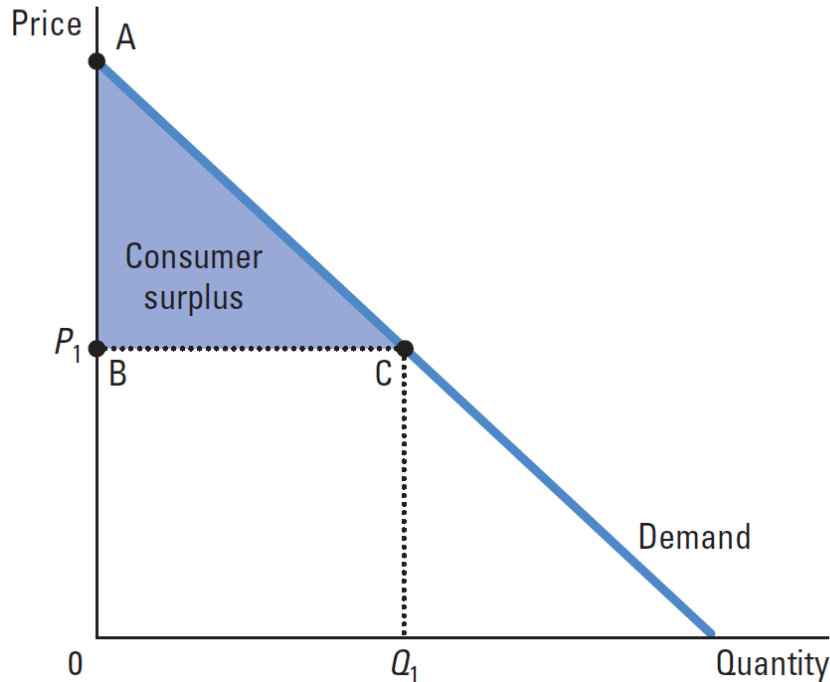
Οικονομικά της ευημερίας: Μια επισκόπηση

- Η μέγιστη τιμή είναι η **διάθεση πληρωμής** και μετρά την αξιολόγηση ενός αγοραστή για ένα προϊόν.
- **Πλεόνασμα καταναλωτή** είναι το ποσό που ένας αγοραστής είναι διατεθειμένος να πληρώσει για ένα αγαθό μείον το ποσό που τελικά πληρώνει.

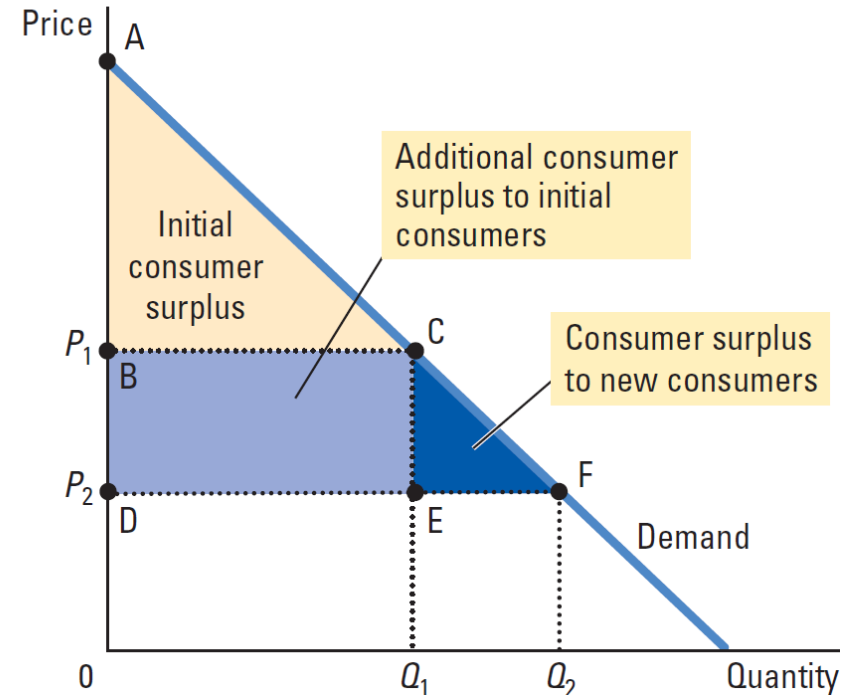
Χρησιμοποιώντας την καμπύλη ζήτησης για να μετρήσουμε το πλεόνασμα καταναλωτή

Η περιοχή μεταξύ της καμπύλης ζήτησης και της τιμής μετρά το πλεόνασμα καταναλωτή σε μια αγορά.

(a) Consumer surplus at price P_1

(b) Consumer surplus at price P_2

3. Πλεόνασμα παραγωγού

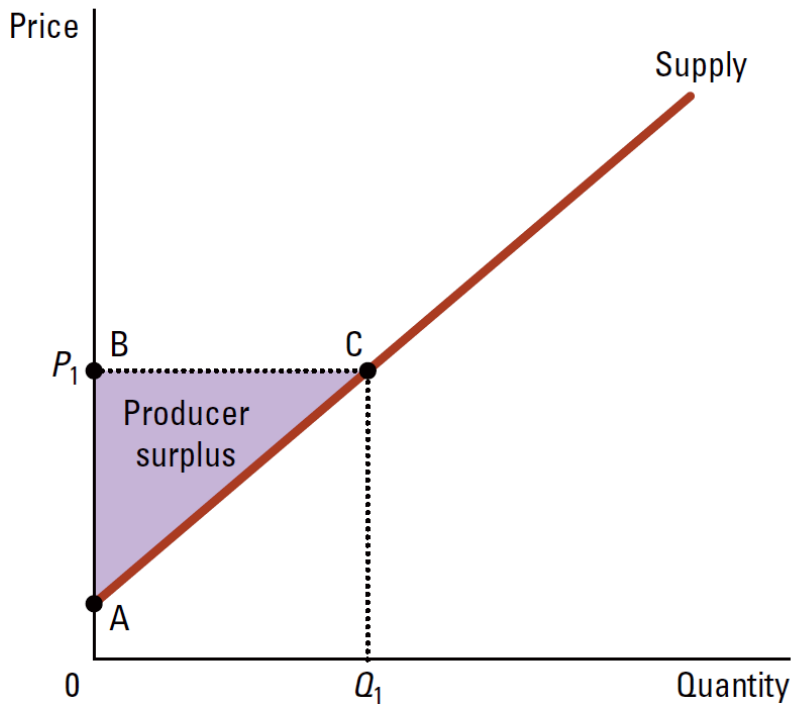
Πλεόνασμα παραγωγού

- **Πλεόνασμα παραγωγού** είναι τα χρήματα που λαμβάνει ένας πωλητής μείον το κόστος παραγωγής
- Το πλεόνασμα παραγωγού είναι στενά συνδεδεμένο με την καμπύλη προσφοράς.

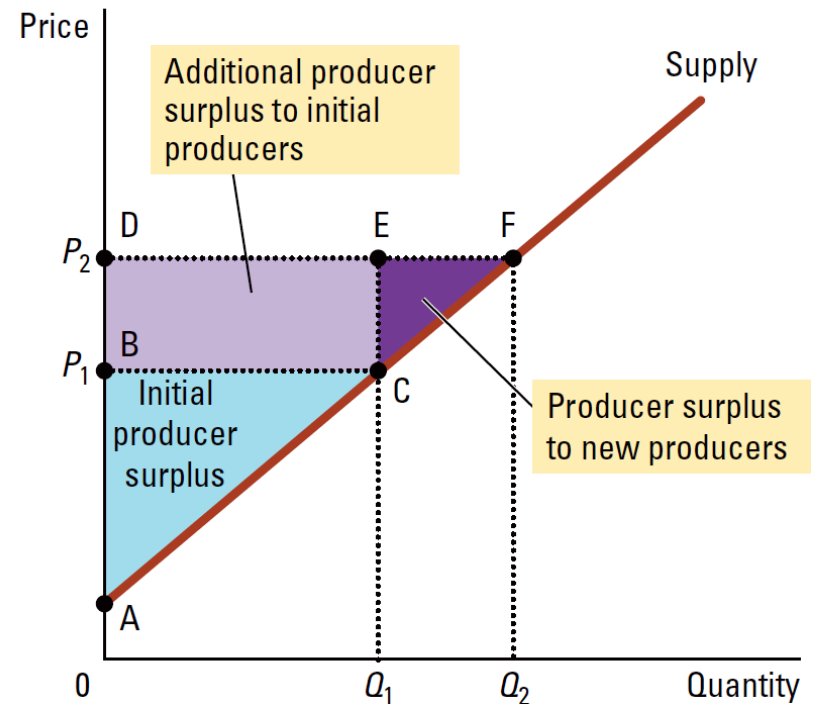
Χρησιμοποιώντας την καμπύλη προσφοράς για να μετρήσουμε το πλεόνασμα παραγωγού

Το **πλεόνασμα παραγωγού** είναι η περιοχή κάτω από την τιμή και πάνω από την καμπύλη προσφοράς.

(a) Producer surplus at price P_1

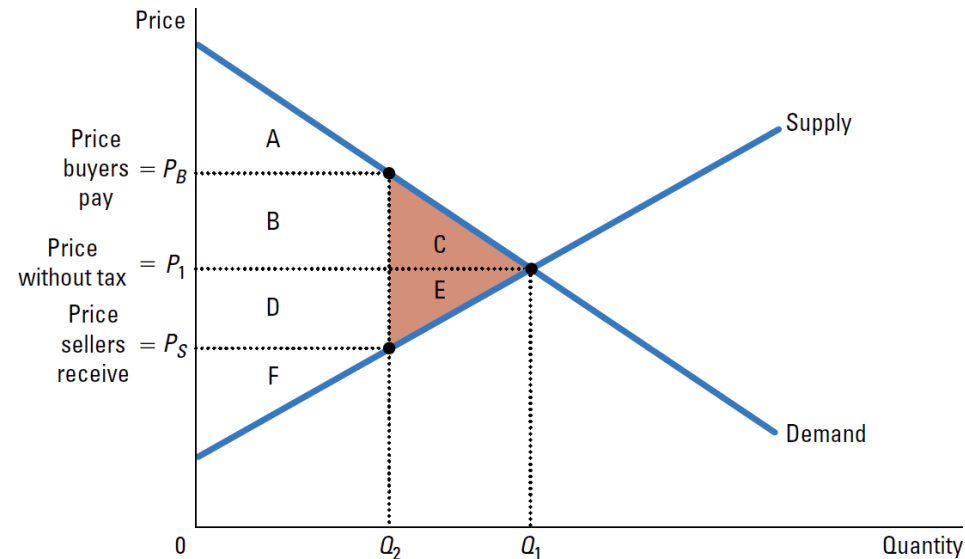

(b) Producer surplus at price P_2

Απώλεια κοινωνικής ευημερίας

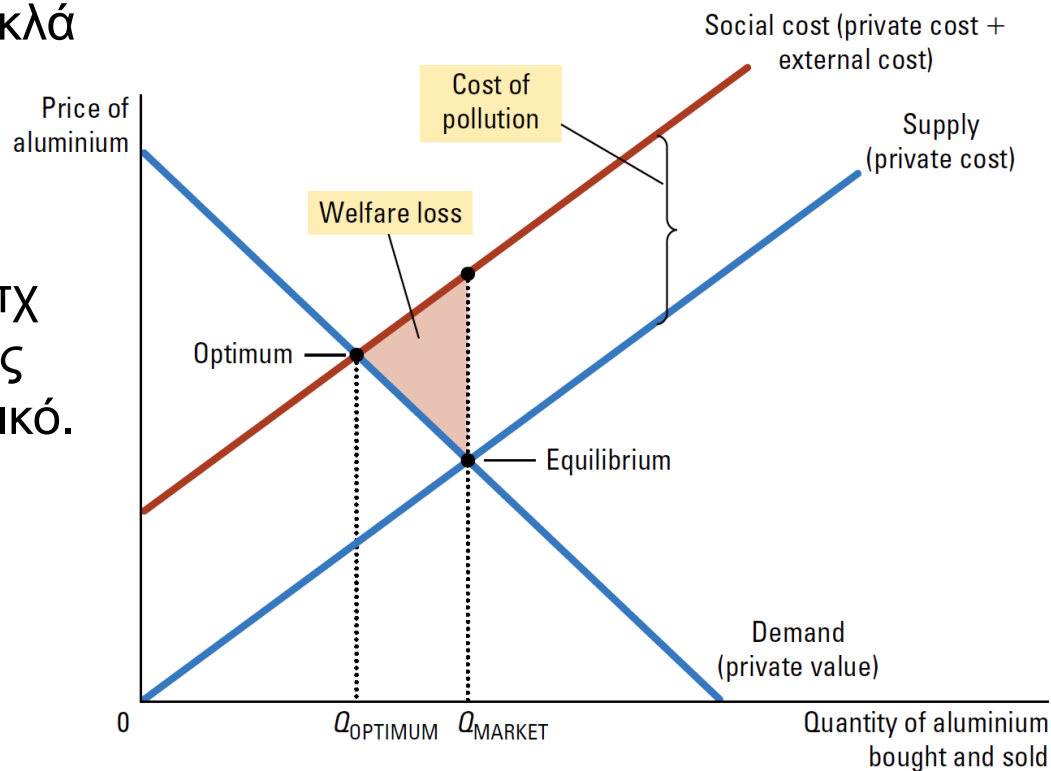
- **Απώλεια κοινωνικής ευημερίας** είναι η μείωση στο συνολικό πλεόνασμα που προκύπτει όταν ένας φόρος (ή άλλες παρόμοιες πολιτικές) στρεβλώνουν ένα αγοραίο αποτέλεσμα
 - Ο φόρος μειώνει το πλεόνασμα καταναλωτή (περιοχή **B + C**) και το πλεόνασμα παραγωγού (περιοχή **D + E**)
 - Επειδή η μείωση του πλεονάσματος του παραγωγού και του καταναλωτή υπερβαίνει τα φορολογικά έσοδα (περιοχή **B + D**), ο φόρος θα φέρει μια απώλεια κοινωνικές ευημερίας (περιοχή **C + E**)

	Without tax	With tax	Change
Consumer surplus	A + B + C	A	-(B + C)
Producer surplus	D + E + F	F	-(D + E)
Tax revenue	None	B + D	+(B + D)
Total surplus	A + B + C + D + E + F	A + B + D + F	-(C + E)

Ρύπανση και κοινωνικά βέλτιστο

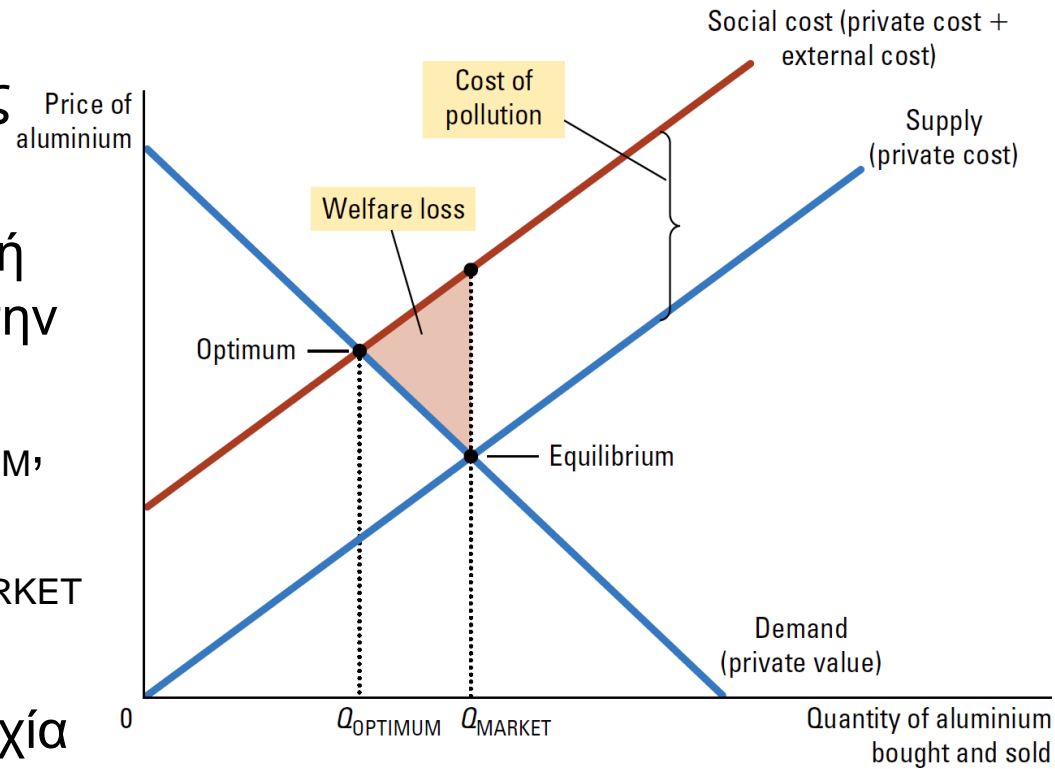
- Η αγοραία ισορροπία αντανακλά μόνο τα ιδιωτικά κόστη παραγωγής
- Υπό την παρουσία των αρνητικών εξωτερικοτήτων (πχ μόλυνση) το κοινωνικό κόστος είναι υψηλότερο από το ιδιωτικό. Έτσι η κοινωνικά βέλτιστη ποσότητα, Q_{OPTIMUM} , είναι μικρότερη από την ποσότητα ισορροπίας, Q_{MARKET}
- **Εσωτερικοποίηση της εξωτερικότητας** σημαίνει επιρροή στα κίνητρα ώστε οι άνθρωποι να λάβουν υπόψη τους τις εξωτερικές επιπτώσεις των πράξεών τους

Οι αρνητικές εξωτερικότητες οδηγούν στη παραγωγή μεγαλύτερων από τις κοινωνικά επιθυμητές ποσότητες.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΕΣ

- Ορισμένες δραστηριότητες επιφέρουν οφέλη σε τρίτους
- Υπό την παρουσία θετικών εξωτερικοτήτων, η κοινωνική αξία είναι μεγαλύτερη από την ιδιωτική. Έτσι η κοινωνικά βέλτιστη ποσότητα, Q_{OPTIMUM} , είναι μεγαλύτερη από την ποσότητα ισορροπίας, Q_{MARKET}
- Η κυβέρνηση μπορεί να διορθώσει αυτήν την αποτυχία παρέχοντας μια **επιχορήγηση** για να εσωτερικοποιήσουν οι συμμετέχοντες στην αγορά την εξωτερικότητα

Οι θετικές εξωτερικότητες οδηγούν στη παραγωγή μεγαλύτερων από τις κοινωνικά επιθυμητές ποσότητες.

4. Κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και εξωτερικότητες

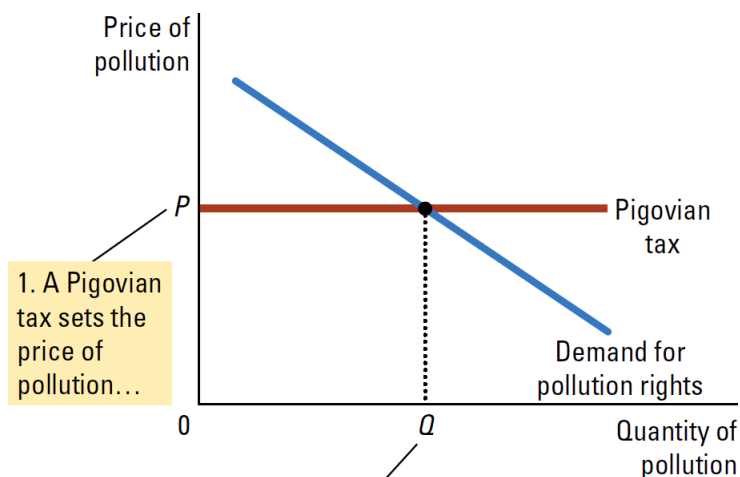
Κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και εξωτερικότητες

- Νομοθετική ρύθμιση είναι μια μέθοδος διοίκησης και ελέγχου
- Αγορακεντρικές πολιτικές
 - Παρέχουν κίνητρα για να λύσουν τις εξωτερικότητες οι ίδιοι οι εμπλεκόμενοι
 - Οι φόροι που χρησιμοποιούνται για να διορθωθούν οι επιπτώσεις μιας αρνητικής εξωτερικότητας ονομάζονται «**φόροι κατά Pigou**»

Εμπορεύσιμες άδειες ρύπανσης : Φορολογία κατά Pigou

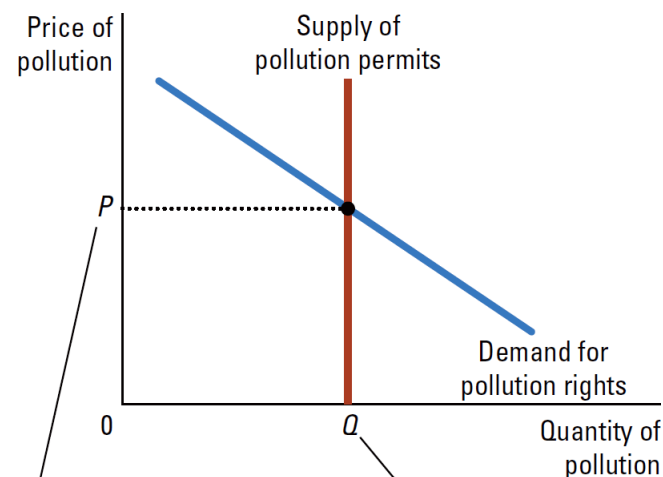
Άδειες ρύπανσης

- Στη γραφική παράσταση (α), η κυβέρνηση επιβάλλει ένα φόρο κατά Pigou για να καθορίσει την τιμή για τη ρύπανση και η καμπύλη ζήτησης καθορίζει την ποσότητα της ρύπανσης

2. ... which, together with the demand curve, determines the quantity of pollution.

- Στη γραφική παράσταση (β), η κυβέρνηση καθορίζει ένα όριο στην ποσότητα ρύπανσης εκδίδοντας **άδειες ρύπανσης** και η καμπύλη ζήτησης καθορίζει την τιμή της ρύπανσης

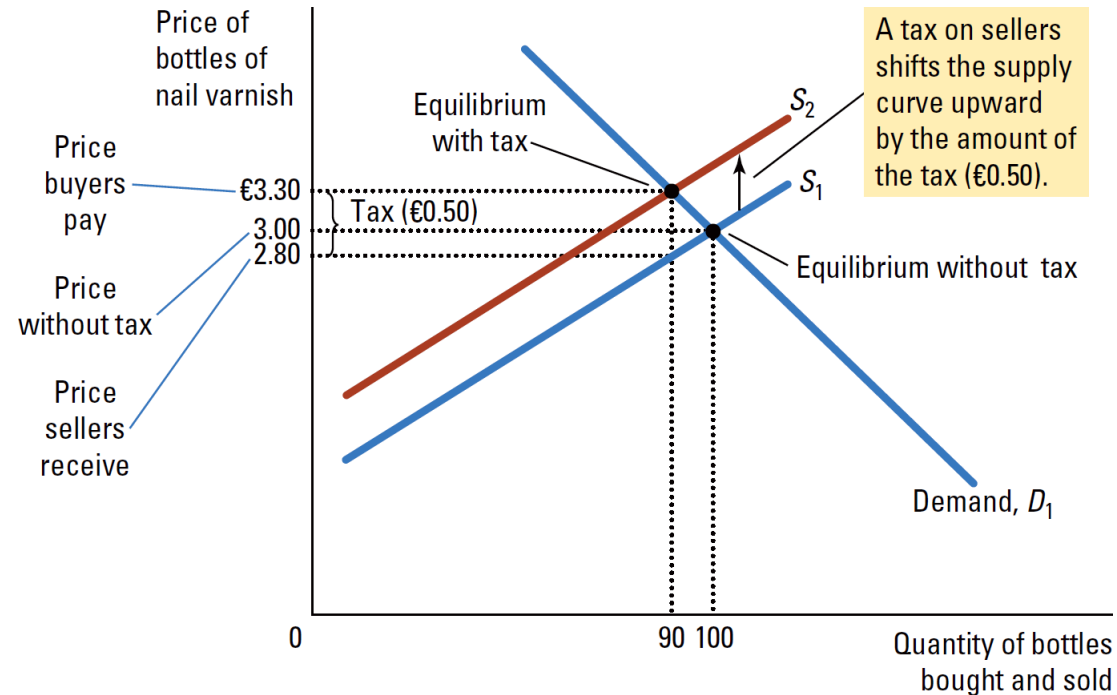
2. ... which, together with the demand curve, determines the price of pollution.

Η τιμή και η ποσότητα της ρύπανσης είναι ίδιες και στις δύο περιπτώσεις.

Πώς η φορολογία που επιβάλλεται στους πωλητές επηρεάζει τα αγοραία αποτελέσματα

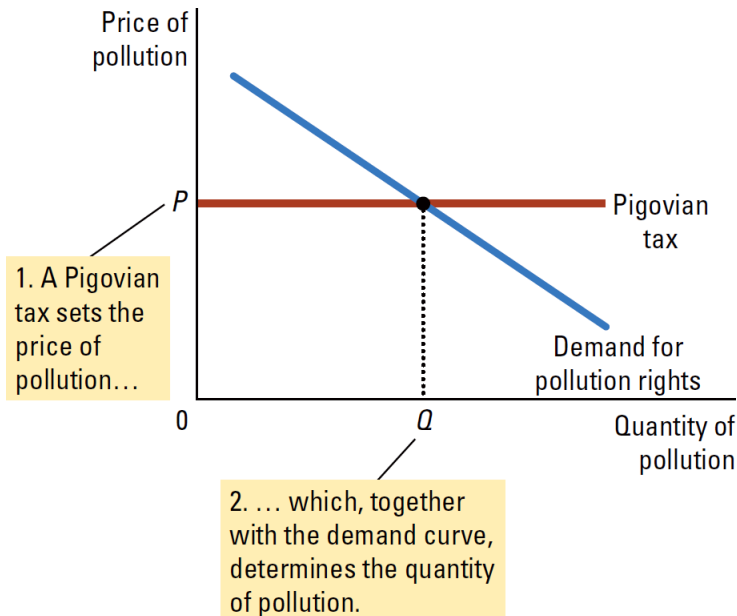
Παράδειγμα με ασετόν

- Ο φόρος κάνει τις επιχειρήσεις που πωλούν ασετόν λιγότερο κερδοφόρες σε κάθε επίπεδο τιμής, κι έτσι η καμπύλη προσφοράς μετατοπίζεται προς τα πάνω
- Ο φόρος μειώνει το μέγεθος της αγοράς ασετόν, ενώ αγοραστές και πωλητές μοιράζονται το φορολογικό βάρος.
- Ένας φόρος στους πωλητές τοποθετεί ένα εμπόδιο μεταξύ της τιμής που πληρώνουν οι αγοραστές και της τιμής που λαμβάνουν οι πωλητές.

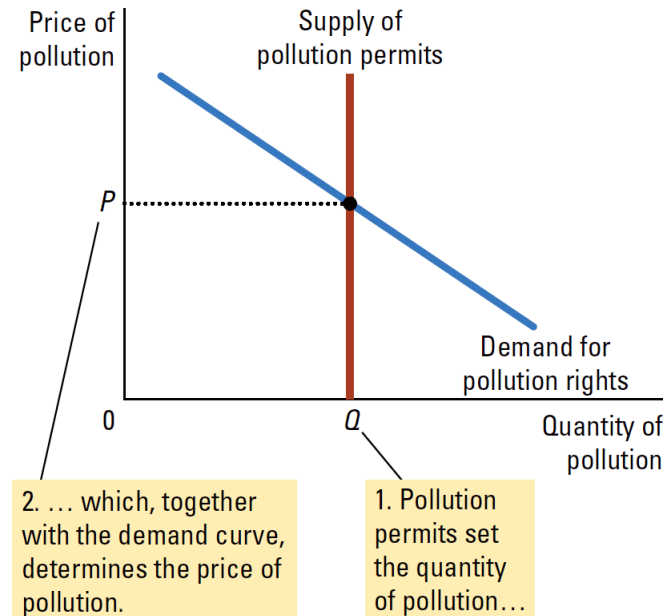

Ελαστικότητα και επιμερισμός του φόρου

Όταν ένα αγαθό φορολογείται οι αγοραστές και οι πωλητές αυτού του αγαθού μοιράζονται το φόρο. Σπάνια θα επιμεριστεί ισότιμα.

- Στην (α) η καμπύλη προσφοράς είναι ελαστική και η καμπύλη ζήτησης ανελαστική. Η τιμή που λαμβάνουν οι πωλητές μειώνεται λίγο, ενώ η τιμή που πληρώνουν οι αγοραστές αυξάνει σημαντικά. Έτσι, οι αγοραστές επωμίζονται το μεγαλύτερο μέρος του φορολογικού βάρους

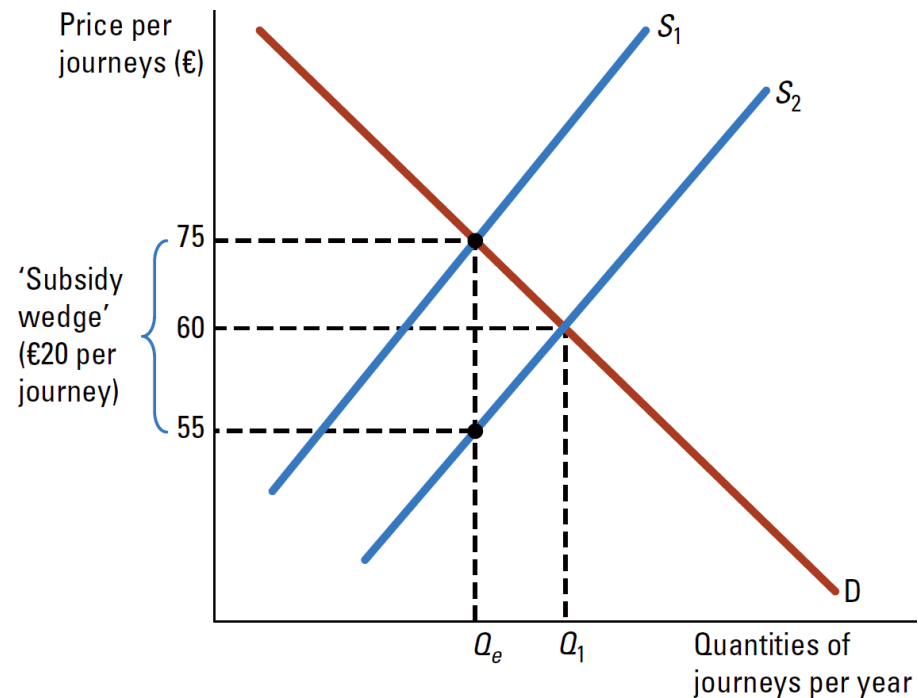
- Στην (β) η καμπύλη προσφοράς είναι ανελαστική και η καμπύλη ζήτησης ελαστική. Η τιμή που λαμβάνουν οι πωλητές μειώνεται σημαντικά, ενώ η τιμή που πληρώνουν οι αγοραστές αυξάνει λίγο. Έτσι, οι πωλητές επωμίζονται το μεγαλύτερο μέρος του φορολογικού βάρους.

Πως επηρεάζουν οι επιχορηγήσεις τα αγοραία αποτελέσματα

Παράδειγμα:

Επιχορήγηση στα τρένα

- Η επιχορήγηση των 20€ μειώνει τα κόστη παροχής των ταξιδιών με τρένο κι έτσι η καμπύλη προσφοράς θα μετατοπιστεί προς τα δεξιά κατά αυτό το ποσό
- Θα υπάρχουν περισσότερα διαθέσιμα ταξίδια για κάθε επίπεδο τιμής
- Οι επιβάτες και οι επιχειρήσεις επωφελούνται από την επιχορήγηση, όμως ο ακριβής επιμερισμός των πλεονεκτημάτων εξαρτάται από τη σχετική ελαστικότητα ζήτησης και προσφοράς ως προς την τιμή

Δικαιώματα ιδιοκτησίας

- Τα δικαιώματα ιδιοκτησίας παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα ενός ατόμου, ομάδας ή οργανισμού να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιηθεί ένας πόρος
- Οι ιδιοκτήτες γης μπορούν να έχουν τα δικαιώματα στα ορυκτά της.
- Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας προσπαθούν να προστατεύσουν τις δημιουργικές βιομηχανίες (π.χ. μουσική)

Κοινωνική και ηθική ευθύνη

- Η **κοινωνική ευθύνη** αναφέρεται στην ευθύνη μιας επιχείρησης για τις επιπτώσεις των προϊόντων και των δραστηριοτήτων της στην κοινωνία.
- Η **ηθική υποχρέωση** αναφέρεται στην ηθική βάση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και στο αν ό,τι κάνει μια επιχείρηση «είναι το σωστό» .
- Για ποιούς πρέπει να είναι υπεύθυνες οι επιχειρήσεις;
 - Μεριδιούχους
 - Εργαζόμενους
 - Περιβάλλον
 - Προμηθευτές

Τέλος 6^{ου} κεφαλαίου

